

Tysvær Vindpark AS
Lilla Bommen 1
SE-411 04 Göteborg
Sverige

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep,
0030 Oslo

Dato: 15. mars 2023

Høring - Grunnrenteskatt på landbasert vindkraft, ref. 22/6837 – Høringssvar fra Tysvær Vindpark AS

1. Innledning

Tysvær Vindpark AS eier og driver Tysvær vindpark. Vindparken har vært i drift siden oppstarten i desember 2021.

Regjeringens forslag om innføring av grunnrenteskatt på landbasert vindkraft bygger på mangelfullt faktisk grunnlag og bristende forutsetninger om at det finnes en ekstraordinær lønnsomhet ved vindkraftproduksjon i Norge.

Forslaget har dramatiske konsekvenser for vår vindpark. Dersom Finansdepartementet etter høringsrunden fortsatt har til hensikt å gå videre med forslaget om grunnrentebeskatning av landbasert vindkraft i Norge, må det gjennomføres en grundig vurdering i tett dialog med næringen for å sikre at negative konsekvenser blir redusert til et minimum. Dette vil nødvendigvis måtte medføre en utsettelse av ikrafttredelsestidspunktet.

2. Oppsummering av hovedinnvendingene våre til regjeringens forslag

Tysvær Vindpark AS sine hovedinnvendinger til regjeringens forslag kan oppsummeres slik:

- Det finnes ikke ekstraordinær avkastning i landbasert vindkraft i Norge som rettferdiggjør innføring av grunnrentebeskatning. Tysvær Vindpark AS har inngått langsiktige kraftsalgsavtaler (power purchase agreements – PPA) som omfatter det alt vesentligste av produksjonen ved disse verkene. PPA er inngått på fast, avtalt pris, som ligger betydelig lavere enn spotmarkedspriser. Dette sikrer lav men stabil avkastning.
- Investeringsbeslutning er basert på stabile og forutsigbare skattemessige rammebetingelser. Det er følgelig lagt til grunn at skattemessige overskudd skattlegges med alminnelig inntektsskatt. Den foreslåtte skatteøkningen har alvorlige konsekvenser for lønnsomhet, forventet årlig avkastning (IRR) og kontantstrøm. De produksjonsbaserte skattene (naturressursskatt og produksjonsavgift) vil alene ha en dramatisk effekt.

- En rapport «Konsekvenser ved innføring av grunnrentebeskatning for landbasert vindkraft» utarbeidet av KPMG¹ (KPMG-rapporten) viser at økt skattelegging av eksisterende vindkraftverk i tråd med forslaget gir sterkt redusert lønnsomhet og konkursfare. Analyser av vindparkeres IRR før foreslått skatt indikerer ingen superprofitt, da 7 av 8 vindparker oppebærer en avkastning under gjennomsnittlig årlig avkastning på Oslo Børs i perioden 2012 til 2022. Med en ny grunnrenteskatt vil summen av de åtte prosjektenes akkumulerte kontantstrømmer nesten halveres innen 2052.
- Forslaget vil ikke bare påvirke eiernes lønnsomhet umiddelbart, men vil også ha negative følger på mellomlang og lang sikt for fremtidige investeringer i fornybar energi i Norge, særlig landbasert vindkraft men også for andre teknologier som havbasert vindkraft. Dette vil kunne ha alvorlige følger for Norges klimaambisjoner. I tillegg til at eierne blir hardt rammet, vil forslaget få ringvirkninger for långivere, kraftintensiv industri, vertskommuner, lokale leverandører av varer og tjenester samt for grunneiere og framtidige (enda høyere) strømpriser. For avtakere av vindkraft innebærer forslaget risiko for terminering av PPAer og en forverring i det fremtidige markedet for konkurransedyktige og langsiktige PPAer. Det er sannsynlig at forslaget vil føre til høyere strømpris som følge av høyere LCOE (Levelized Cost of Energy), og redusert tilbud av fornybar kraft i markedet som et resultat av lavere investeringsaktivitet.
- Innretningen på den foreslåtte grunnrentebeskatningen er ikke nøytral sammenlignet med grunnrenteskatten for vannkraft. Problemet er at historiske investeringer ikke kommer fullt ut til fradrag, samtidig som det er foreslått at skatteverdien av negativ grunnrente skal fremføres og ikke utbetales.
- Forslaget rammer en industri som leverer en nødvendig tjeneste til samfunnet ved å generere grønn energi. For å nå klimamålene, og sikre nødvendige investeringer i vindkraftsektoren (og mer generelt i energiomstilling / fornybar energiproduksjon) kreves stabile rammebetingelser, forutsigbarhet og tett dialog mellom bransjen og myndighetene. Forslaget om innføring av grunnrenteskatt på landbasert vindkraft med tilbakevirkende kraft, og framgangsmåten til regjeringen, står i sterk kontrast til dette.
- Vi mener en grundigere prosess burde gjennomføres for å sikre at negative effekter av forslaget blir tilstrekkelig belyst og redusert til et minimum. Vi foreslår derfor at innføring av grunnrenteskatt, med mindre forslaget trekkes, utsettes til tidligst 2024.

Vi mener på denne bakgrunn at det ikke er grunnlag for å innføre grunnrentebeskatning av norsk vindkraftproduksjon – i alle fall ikke for eksisterende vindkraftverk. Dersom regjeringen likevel vil fremme et slikt forslag for Stortinget, må det gjøres vesentlige endringer i det foreslåtte regelverket:

- Eksisterende vindkraftverk må unntas grunnrenteskatteplikt.
- Alternativt må det innføres en kraftfull overgangsordning som i størst mulig grad skjermer eksisterende verk ved at det også gis fradrag for historiske investeringer i grunnrenteskatten. Den foreslått ordningen om at skattemessige gjenstående verdier for eksisterende vindkraftverk kan beregnes som om saldoavskrivninger var benyttet, er langt fra tilstrekkelig.

¹ [PowerPoint Presentation \(fornybarnorge.no\)](https://www.fornybarnorge.no)

- Fremtidige kraftsalgskontrakter (PPA) må legges til grunn ved beregning av grunnrenteinntekt. Skattlegging må foretas på bakgrunn av reelle inntekter og ikke en syntetisk spotpris.
- Skatteverdien av negativ grunnrenteskatt må utbetales istedenfor å framføres. Utbetalingsadgang er i tråd med ordningen innfor vannkraft, og det er ingen gode grunner for at regjeringen skal velge en mindre nøytral og dårligere ordning for vindkraftbransjen. Snarere tvert imot er utbetalingsadgang nødvendig om statens eget mål å opptre på lik linje med en passiv investor skal oppfylles, jf. for øvrig høringsnotatet side 20. En passiv investor vil også måtte dekke sin andel av nedsiden.
- Det må aksepteres samordning av negativ grunnrenteinntekt mot positiv grunnrenteinntekt i andre vindparker med samme eier(e).
- Det er en svakhet med forslaget at nivået på grunnrenteskatten ikke er nærmere vurdert. Økningen av produksjonsavgiften og innføring av en naturressursskatt innebærer i seg selv en betydelig skatteskjerpelse. Vi etterlyser en vurdering av det samlede skattetrykket som pålegges næringen.

3. Det er ikke superprofitt i landbasert vindkraft

Grunnrente er i korte trekk en ekstraordinær avkastning som muliggjøres ved utnyttelse av en begrenset og stedbunden naturressurs (ressursrente), typisk utnyttelse av vannfall og petroleumsforekomster. Regjeringens forslag om å innføre grunnrenteskatt for landbasert vindkraft er basert på en forutsetning om at også vindkraftnæringen oppebærer en ekstraordinær avkastning.

Produksjonen ved Tysvær leveres i stor grad i henhold til inngått PPA. Tysvær Vindpark AS bærer all risiko knyttet til underproduksjon og vi må regelmessig dekke leveringsforpliktelsene med kjøp av kraft i spot markedet. Som følge av PPA'en oppbæres følgelig ingen superprofitt på vår vindkraftproduksjon. Hvis vi skulle selge en andel av produksjonen i spot markedet, vil dette volumet for øvrig bli gjenstand for høyprisbidrag.

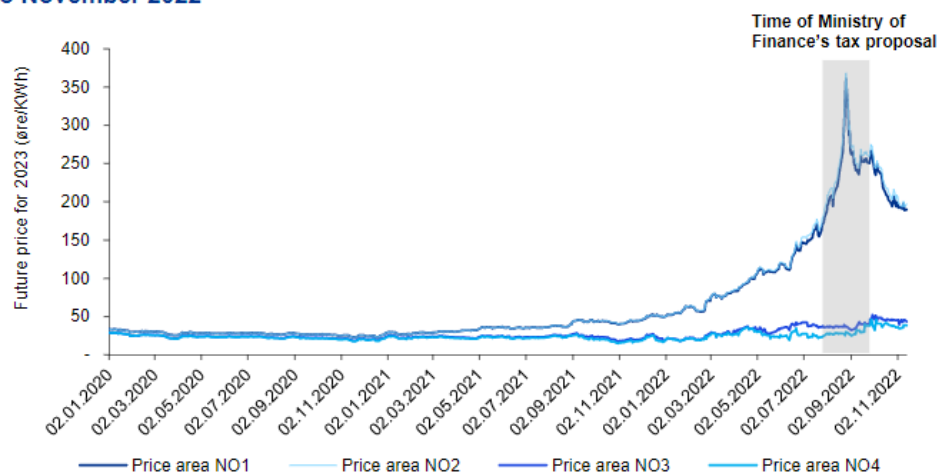
Ifølge KPMG-rapporten er 55 % av eksisterende prosjekter finansiert ved hjelp av PPA som sikrer en lav men jevn inntektsstrøm. Dette underbygger at det ikke er superprofitt som rettferdiggjør ekstra beskatning. Høye kraftpriser i en periode medfører ikke automatisk at vindkraftprodusenter oppbærer ekstraordinær avkastning på sin investering. Tvert imot har mange vindparker opplevd at volatiliteten i markedsprisen medfører forhøyede kostnader forbundet med dekningskjøp i perioder der vindparken ikke har produsert nok kraft til å dekke leveringsforpliktelsene iht. PPA. I tillegg kommer det forhold at de fleste vindkraftverk i stor grad produserer kraft samtidig. Dette medfører at vindkraftverk oppnår lavere gjennomsnittlig spotpris. Slik grunnrenteskatten er foreslått utformet vil den i praksis treffe ordinære overskudd, og ikke ekstraordinær avkastning som er intensjonen.

Regjeringens forslag underbygger ikke konkret hvorvidt det finnes superprofitt i landbasert vindkraft, men viser til usikre prognoser for pris- og kostnadsutvikling basert på et øyeblikksbilde for 2021 som er første år hvor man hadde beregnet et positiv grunnrente i vindkraftnæringen, jf. høringsnotatets punkt 2.2.1. Pris og kostnad er imidlertid premisser som endrer seg over tid, og som kan variere sterkt fra prisområde til prisområde, mellom de ulike aktørene og gjennom et vindkraftprosjekts levetid.

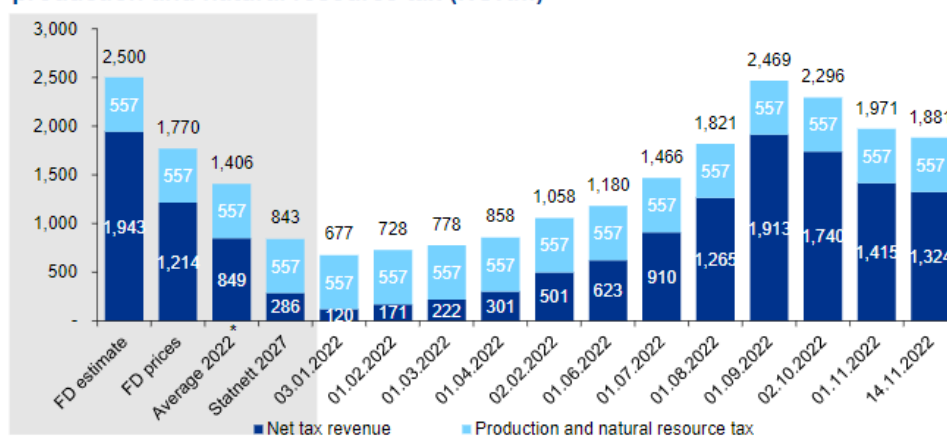
KPMG viser i sin rapport en sammenlikning av spotpriser og potensielt skatteproveny som understøtter at det ikke er ekstraordinær avkastning i landbasert vindkraft i Norge. I den

utstrekning slik ekstraordinær avkastning oppbeøres, vil denne være gjenstand for høyprisbidrag:

Historical development in future power prices for 2023 in the period January 2020 to November 2022 ¹⁾

Tax proceeds in 2023 split between net tax proceeds and excise duty on production and natural resource tax (NOKm)

* Average 2023 future price in 2022

Det forventes at prisene skal ned igjen i et lengre perspektiv. Et anslag på grunnrenten basert på forward-prisene for 2027 tilsier en reduksjon i grunnrenteproveny på nesten 90 % sammenliknet med prisen på tidspunktet for Finansdepartementets anslag, ifølge KPMG-rapporten.

Høye kraftpriser har resultert i at flere land har innført en eller annen form for beskatning av ekstraordinær avkastning. Norge innførte høyprisbidrag med effekt for vindkraft fra 1 januar 2023. Skulle en vindkraftprodusent oppnå ekstraordinær avkastning på grunn av høye priser, vil en betydelig andel av denne ekstraordinære avkastningen (23 %) betales i høyprisbidrag. Ved å introdusere en grunnrenteskatt i tillegg til høyprisbidraget, skiller Norges reaksjon på høye kraftpriser seg betydelig fra alle andre Europeiske land. Dette ødelegger Norges omdømme som investeringsdestinasjon sammenliknet med andre land. I stedet burde regjeringen lagt til rette for bærekraftig utvikling av grønn industri.

Vi mener regjeringen ikke har dokumentert at landbasert vindkraft i Norge oppbeører grunnrente. Slik vi ser det tar ikke Finansdepartementets anslag høyde for de særegenheter som kjennetegner vindkraftnæringen. Basert på dette er det ikke grunnlag for å introdusere

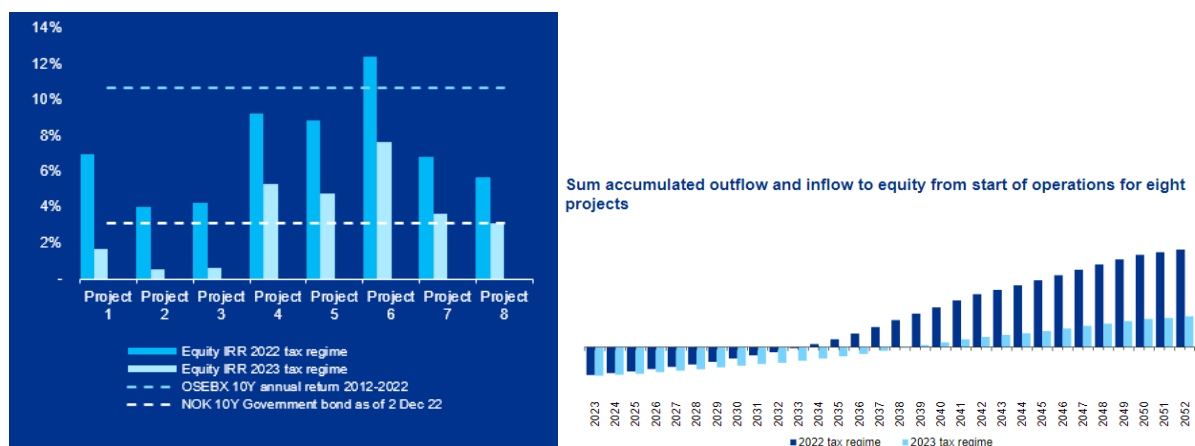
grunnrenteskatt for landbasert vindkraft. Det presiseres for øvrig at konsesjonene er tidsbegrenset.

4. Forslaget har alvorlige konsekvenser for eksisterende vindkraftverk

Regjeringen har foreslått en omfattende «pakke» av skatteøkninger for landbasert vindkraft i tillegg til dagens ordinære selskapsskatt på 22 %. Regjeringen forslår innføring av grunnrenteskatt på effektivt 40 %, innføring av en naturressursskatt, og økt produksjonsavgift oi tillegg til et (uttalt midlertidig) høyprisbidrag.

Grunnrenteskatten på landbasert vindkraft er utformet med utgangspunkt i grunnrenteskatten for vannkraft, men med forskjeller som fører til uheldige konsekvenser og som gjør grunnrenteskatt for vindkraft mindre nøytral. Den viktigste forskjellen er manglende rett til refusjon for negativ beregnet grunnrenteskatt. For vannkraft gjelder også et unntak som sikrer at skatten fastsettes på grunnlag av faktiske priser i visse langsiktige kontrakter snarere enn markedspriser.

KPMG-rapporten underbygger at forslaget resulterer i redusert lønnsomhet, IRR og kontantstrøm. KPMGs analyse viser at forslaget i ytterste konsekvens kan medføre konkurs for eksisterende vindkraftverk.

Dette skaper også usikkerhet og sannsynligvis lavere framtidige investeringer i denne delen av fornybarsektoren, dyrere tilbud av finansiering av vindkraftprosjekter, lavere tilbud av strøm fra fornybare kilder til kraftintensiv industri og høyere framtidige strømpriser.

Konkurser i vindkraftprosjekter vil medføre at finansieringsbanker må ta over eksisterende vindparker med tilhørende tap på lån, og finansinstitusjonenes vilje til å finansiere fremtidige prosjekter i Norge vil blant annet av den grunn kunne bli sterkt redusert, blant annet begrunnet med risiko for ustabile rammebetingelser. Resultatet er høy risiko for kraftig reduksjon, eller absolutt stans, i fremtidige investeringer i fornybar energi i Norge, særlig landbasert vindkraft, på kort- og mellomlang sikt.

For avtakere av vindkraft innebærer forslaget risiko for terminering av eksisterende PPA'er og en forringelse av det fremtidige markedet for konkurransedyktige og langsiktige PPA'er. Det er derfor sannsynlig at forslaget vil føre til høyere strømpris, og redusert tilbud av fornybar kraft som et resultat av lavere investeringsaktivitet. Ved bortfall av PPA'er vil også energiintensiv industri bli berørt, hvilket kan bety nedleggelse av fabrikker og oppsigelser for å håndtere økede energikostnader.

Etter vårt syn er vinden verken en stedbunden eller begrenset naturressurs. Investorer kan enkelt velge å investere i et av våre naboland hvor den samme vinden blåser, og hvor det ikke er grunnrentebeskatning. For øvrig er vi ikke kjent med at noen andre land har innført grunnrentebeskatning² på landbasert vindkraft. Forslaget vil således medføre at Norge blir mindre konkurransedyktig innenfor vindkraft, og i mindre grad vil kunne tiltrekke seg risikovillig kapital.

5. Det foreslåtte regelverket har store mangler

5.1 Innledning

Vi mener først og fremst at det ikke er grunnlag for å innføre grunnrentebeskatning av norsk vindkraftproduksjon. Dersom regjeringen likevel vil fremme et slikt forslag for Stortinget, må det gjøres vesentlige endringer i det foreslåtte regelverket.

5.2 Eksisterende vindkraftverk må unntas

Vi mener grunnrenteskatt bare burde introduseres for nye vindkraftverk. Eksisterende vindkraftverk må unntas. En slik ordning vil resultere i forutsigbare rammebetingelser for alle parter. Også Torvik-utvalget påpeker at forutsigbare skattemessige rammebetingelser er særdeles viktig.

En nøytralt utformet grunnrenteskattemodell skal teoretisk medføre at et prosjekt som er lønnsomt før skatt også er lønnsomt etter skatt. For eksisterende vindkraftverk har investeringer kommet til fradrag gjennom avskrivninger. Dersom grunnrenteskatt innføres vil inntektene fra kraftproduksjon beskattes med ytterligere 40 %, hvilket betyr en effektiv skattesats på 62 %. Dette bryter med grunnprinsippet om at investeringer skal komme til fradrag i det samme skatteregimet som inntektene skattlegges under. Dette understøtter at grunnrenteskatt bare burde ilegges for nye vindkraftverk.

Eksisterende vindparker har i stor utstrekning vært avhengige av subsidier, typisk i form av el-sertifikater og/eller gunstige skattemessige avskrivningsregler, for å være lønnsomme. Forslaget om grunnrenteskatt treffer de eldste vindkraftverkene med lave gjenværende skattemessige verdier hardest. Dette er også de verkene som har høyest LCOE, samt typisk PPA-finansiering med lav og marginal lønnsomhet allerede før grunnrenteskatt.

Skattemessig inngangsverdi for grunnrenteformål vil tilsvare skattemessig nedskrevne verdier for alminnelig inntektsskatt. Det er imidlertid foreslått en overgangsordning for eksisterende verk der skattemessige inngangsverdier for grunnrenteformål beregnes som om ordinære skattemessige avskrivningsregler hadde blitt benyttet.

Overgangsordningen er imidlertid langt fra tilstrekkelig, da historiske investeringer gjennom fradrag for avskrivninger ikke kommer til fradrag i grunnrenten. Forutsetningen om at grunnrenteskattens innretning er nøytral vil følgelig ikke være oppfylt. Dette gjør seg gjeldende selv om det er lagt opp til at skattemessig verdi skal beregnes som om ordinære skattemessige avskrivninger hadde vært benyttet fra vindkraftverket ble satt i drift. Selv om en alternativ inngangsverdi kan benyttes for driftsmidler som kan avskrives vil ordinære skattemessige avskrivninger medføre reduserte skattemessige avskrivninger for grunnrenteformål, sammenliknet med alminnelig inntektsskatt der driftsmidler kan avskrives lineært over 5 år.

² [The power of nature \(kpmg.us\)](http://kpmg.us)

Igjen vil vi fremheve at det er uholdbart at det er de eldste vindkraftverkene med marginal lønnsomhet som skal finansiere Regjeringens behov for økt skatteproveny.

5.3 Alternativt må det innføres en kraftfull overgangsordning

Skal et forslag om innføring av grunnrenteskatt for landbasert vindkraft gjennomføres, må det samtidig innføres overgangsordninger som effektivt skjermer eksisterende vindkraftverk, for å forhindre dramatiske økonomiske konsekvenser for disse som følge av forslaget.

Finansdepartementet har anført at den foreslåtte grunnrentebeskatningen skal være nøytral. Dette følger for øvrig av Finansdepartementets egne vurderinger i høringsnotatet, der følgende fremkommer (punkt 4.1):

«En nøytral grunnrenteskatt vil ha samme egenskaper som om staten var en passiv partner i selskapenes investeringer. Gjennom fradragsretten for investeringskostnader dekker staten en andel av investeringskostnaden tilsvarende skattesatsen.» (Uthevet her)

For å gjøre grunnrenteskattens innretning nøytral bør det tillates fradrag for investeringer også for eksisterende verk. Dette kan gjøres ved at historiske investeringer likestilles med nye investeringer, altså at det også gis fradrag for historiske investeringer i grunnrenteskatten enten som direkte fradrag eller via avskrivninger. Alternativt kan det tenkes en ordning tilsvarende som for vannkraft, der nye investeringer kan fradragsføres direkte, mens historiske investeringer gir rett til friinntektsfradrag. Det er også mulig å se hen til den overgangsordning som ble innført for vannkraftverk i 1996, der skattemessige verdier ble satt til gjenanskaffelsesverdi.

For fullstendighetens skyld skal det også fremheves at nye verk vil kunne fradragsføre investeringer i driftsmidler som ikke er avskrivbare ved fastsettelse av alminnelig inntektsskatt. Eksisterende verk vil etter forslaget ikke kunne fradragsføre investeringer i slike driftsmidler i det hele tatt. Dette kan det bøtes på enten ved å tillate direkte fradrag også for historiske investeringer, alternativt å tillate et friinntektsfradrag. En forutsetning for at et friinntektsfradrag skal fungere effektivt er at friinntektsrenten settes tilstrekkelig høyt.

Ved fastsettelsen av en eventuell friinntektsrente bør denne gjenspeile markedsmessige renter. For det tilfellet at det ikke innføres en friinntekt, bør det tillates fradrag for finanskostnader. Dette da historiske investeringer ikke kommer til fradrag i grunnrenten verken via direkte fradrag, avskrivninger eller friinntekt. Dersom det heller ikke innrømmes fradrag for finanskostnader vil dette være ytterligere et brudd på nøytralitetsprinsippet.

Vi forventer at den endelige utformingen av grunnrenteskatten tar hensyn til den manglende nøytraliteten, og at det foretas en reell og grundig vurdering av avbøtende tiltak, slik at eksisterende vindparker effektivt skjerms fra grunnrenteskatten.

Behovet for lempeligere behandling av historiske investeringskostnader følger for øvrig også av Finansdepartementets egne uttalelser i Høringsnotatet:

«Departementet vil se på om en lempeligere behandling av historiske investeringskostnader er hensiktsmessig for å sikre en god overgang eller om en også bør se på andre eksisterende avtaler.»

Vi forventer at Finansdepartementet tar inn over seg det faktum at forslaget, slik det foreligger, ikke medfører at historiske investeringer kommer til fradrag i grunnrenten. Det er følgelig ingen faglig begrunnelse for ikke å tillate fradrag for finansieringskostnader, evt.

innføre overgangsordninger som medfører at grunnrenteskattens innretning faktisk blir nøytral, også for eksisterende verk.

5.4 Utbetaling av negativ grunnrenteinntekt

For vannkraft blir skatteverdien av negativ grunnrenteinntekt utbetalt. For vindkraftverk er det lagt opp til at negativ grunnrenteinntekt fremføres med rente, rett nok slik at skatteverdien blir utbetalt ved opphør av virksomhet i vindkraftverket. Den foreslåtte modellen er etter dette mindre nøytral enn den gjeldende modellen for vannkraft. Etter vår oppfatning er ikke en slik forskjellsbehandling rettferdiggjort.

Dersom regjeringen har en intensjon om å opptre som en passiv investor, burde de dekke sin andel av kostnadene på lik linje med andre investorer.

En utbetaling av negativ grunnrenteskatt vil redusere kapitalbehovet til selskaper som ikke er i skatteposisjon. Dette forholdet bør tillegges mer vekt enn muligheten for misbruk. Vi mener derfor at utbetaling av skatteverdien av negativ grunnrenteskatt bør tillates, også for vindkraft.

5.5 Samordning

Det er ikke lagt opp til en samordning av negativ grunnrente i et vindkraftverk mot positiv grunnrente i et annet vindkraftverk med samme eiere. Dette da det ifølge Finansdepartementet kan være «vanskelig å overskue virkningene av de ulike elementene i regelverket». Til dette er å bemerke at vannkraften har vært underlagt grunnrenteskatt siden 1996. Grunnrenteskatten for vindkraftverk bygger i stor grad på dette regelverket. Det bør således være relativt enkelt å forutse virkningene av de ulike elementene i regelverket. Etter vår oppfatning er det følgelig ingen saklig grunn for en slik forskjellsbehandling, og samordning bør følgelig tillates.

5.6 Unntak for framtidige kontrakter og sikringsavtaler

Finansdepartementet foreslår at kraften som hovedregel skal verdsettes til spotmarkedspris, jf. høringsnotatet punkt 4.4.1. Det foreslås likevel unntak for fysisk og finansiell sikring inngått før 28. september 2022, samt unntak for kraft levert til standard fastprisavtaler i sluttbrukermarkedet. Det er ikke åpnet for at fremtidige kontrakter kan legges til grunn ved verdsettelsen av grunnrenten.

Vi mener beskatningen må baseres på faktisk oppnådde priser, og ikke spotmarkedspriser. Enhver markedsbasert kontrakt med uavhengig tredjepart må legges til grunn.

Alternativet med å inngå standard fastpriskontrakter er ikke tilstrekkelig, da tidsperspektivet i fastpriskontraktene er for kort til å sikre inntekten i et vindkraftprosjekt (3, 5 eller 7 år).

5.7 Finanskostnader

Høringsnotatet legger opp til at det ikke skal være fradragrett i grunnrenteinntekten for finanskostnader begrunnet med at ved en kontantstrømskatt kan selskapene utgiftsføre hele investeringskostnaden umiddelbart i grunnrenteskattegrunnlaget også for driftsmidler som er finansiert med gjeld. Departementet mener derfor at et ytterligere fradrag for kostnadene ved gjeldsfinansiering (rentekostnader) ikke har noen faglig begrunnelse.

For allerede gjennomførte investeringene gis det derimot kun fradrag for årlige skattemessige saldoavskrivninger. Ut fra resonnementet til Finansdepartementet, bør det

derfor kunne gis fradrag i grunnrenteskattinntekten for rentekostnadene knyttet til gjeldsfinansiering av de allerede gjennomførte investeringene.

Vi foreslår følgelig at det tillates fradrag for finanskostnader, dersom det ikke innføres en ordning der det beregnes en friinntekt.

5.8 Fradrag for leie av grunnareal og frivillige ytelser til kommuner og lokalsamfunn

Finansdepartementet foreslår å begrense fradragsretten for leie av grunn, samt frivillige ytelser til kommuner og lokalsamfunn.

Leie av grunn er nært knyttet til vindkraftproduksjon, og kostnader til leie av grunn må etter vårt syn være fradragsberettiget i grunnrenteinntekten.

Ytelser til kommuner og lokalsamfunn er nødvendig for å sikre lokal forankring. Vi mener også slike ytelser må være fradragsberettigede.

5.9 Skattesats og samlet skattebyrde

Finansdepartementet har i høringsnotatet lagt til grunn at den effektive grunnrenteskattesatsen bør være 40 %, tilsvarende nivået for vannkraft- og havbruk. Det er ikke gjort noen nærmere vurdering av nivået på en eventuell grunnrenteskatt.

Det er en svakhet med forslaget at nivået på grunnrenteskatten ikke er nærmere vurdert. Det er, slik vi ser det, ingen selvfølge at et prosjekt er lønnsomt før og etter skatt med innføring av en ekstra skatt på 40 %, selv om det gis fradrag for investeringskostnader. Særlig for eksisterende verk, der den foreslåtte løsningen ikke innebærer en reell nøytralitet, burde det foretas en grundigere vurdering av skattenivået. Det vises for øvrig til at mindretallet i Torvik-utvalget tok til orde for en betydelig lavere grunnrenteskattesats, jf. Utvalgets rapport, punkt 1.11.

I tillegg til grunnrenteskatt foreslås det innført naturressursskatt med 1,3 øre/kWh. Videre er det allerede vedtatt å øke produksjonsavgiften som ble innført med virkning fra 1. juli 2022 fra 1 øre/kWh til 2 øre/kWh.

Naturressursskatten vil etter forslaget kunne motregnes fastsatt grunnrenteskatt. I de tilfeller naturressursskatten overstiger fastsatt grunnrenteskatt vil den ha en betydelig likviditetseffekt.

Produksjonsavgiften var for inntektsåret 2022 fradragsberettiget i grunnlaget for beregning av alminnelig inntekt. Fra 1 januar 2023 vil avgiften ikke lenger anses som en driftskostnad, men vil kunne motregnes fastsatt grunnrenteskatt. For det tilfellet at et vindkraftverk ikke genererer positiv grunnrente, vil produksjonsavgiften ha en betydelig innvirkning på likviditeten da den beregnes pr. kWh faktisk produksjon, og er betalbar uavhengig av lønnsomhet. I realiteten medfører økningen fra 1 øre/kWh til 2 øre/kWh mer enn en dobling i disse tilfellene, som følge av at avgiften ikke lenger er fradragsberettiget i alminnelig inntekt.

Samlet sett medfører introduksjonen av naturressursskatt og økning i produksjonsavgift en økning fra 1 øre/kWh til 3,3 øre/kWh. Dette medfører en betydelig skatteskjerpelse for eksisterende vindparker. I tillegg kommer det forholdet at produksjonsavgiften ikke lenger er fradragsberettiget i alminnelig inntektsskatt, hvilket i realiteten medfører mer enn en fire-dobling av avgiftsnivået i 2023 sammenliknet med avgiftsnivået i 2022.

I tillegg til disse skatteøkningene er det innført høyprisbidrag på 23 % når kraftprisen overstiger 70 øre. For aktører i NO4 er ikke høyprisbidraget en reell byrde all den tid kraftprisene vedvarende ligger under innslagspunktet. For aktører i andre prisområder vil den likevel kunne medføre en ekstra likviditetsbelastning.

Vi etterlyser en vurdering av det samlede skattetrykket som pålegges næringen, og i særdeleshet en vurdering av effekter både for næringen samlet, men også for enkelte vindkraftverk og prisområder.

5.10 Det må gis fradrag for utviklingskostnader

Det er lagt opp til at det skal være fradrag i grunnrenteinntekten for driftskostnader med tilknytning til vindkraftproduksjon både i bygge- og driftsfasen, jf. høringsnotatet punkt 4.5.4 og 4.5.5. Det fremkommer imidlertid ikke direkte hvorledes utviklingskostnader skal tas hensyn til.

Tradisjonelt er utviklingskostnader aktivert som anlegg under utførelse fra det tidspunkt det er sannsynlig at det vil bli et driftsmiddel (tidspunkt for aktiveringsplikt). Når vindkraftverket er satt i drift, er aktiverte kostnader allokert til respektive skattemessige avskrivningsgrupper. Frem til tidspunkt for aktiveringsplikt er kostnadene direkte fradragsført som regulære driftskostnader. Det bør presiseres at slike utviklingskostnader også vil være direkte fradragsberettiget for grunnrenteskatteformål. Frem til utløpet av byggeperioden vil slike kostnader generere negativ grunnrente.

6. Uvanlig lovgivningsprosess

Vi ønsker å påpeke at prosessen frem til den offisielle høringen har vært uvanlig.

Regjeringen offentligjorde sine planer om å innføre grunnrente for landbasert vindkraftproduksjon i en pressemelding datert 28. september 2022, like før fremleggelsen av statsbudsjettet for 2023. Nyheten kom uten forutgående prosess med næringen og uten forvarsel. I tillegg er det lagt opp til at reglene skal tre i kraft før høringen er avsluttet og før Stortinget har behandlet saken.

Forslaget om grunnrente ble sendt på høring 16. desember 2022, mens høringsfristen er 15. mars 2023. At forslaget sendes på høring etter at grunnrenteskatten er introdusert, og at virkningstidspunktet er satt tidligere enn høringsfristen, understreker med all tydelighet at dette er et forhastet forslag som ikke er forankret i de reelle faktiske forhold.

Torvik-utvalget peker på viktigheten av forutsigbarhet i skattesystemet. I skrivende stund omfattes vindkraftprodusentene av en grunnrentebeskatning dersom forslaget blir vedtatt hvor høringsfristen ikke engang har gått ut. Reglene vil således ha tilbakevirkende kraft. Hvordan de endelige reglene vil bli utformet er foreløpig uklart. Dette er alt annet enn forutsigbart.

Som Torvik-utvalget³ påpeker vil innføring av grunnrenteskatt påføre nåværende eiere av eksisterende vindparker et økonomisk tap. Dette er klart urimelig. Dette taler klart for at eksisterende vindkraftverk bør skjermes for grunnrenteskatt. For fremtidige investeringer vil grunnrenteskatten imidlertid kunne virke nøytralt gitt at skatteverdien av negativ grunnrente utbetales.

Vi anbefaler på det sterkeste at introduksjon av grunnrenteskatt og naturressursskatt utsettes til alle relevante forhold har blitt belyst og vurdert. Følgelig foreslår vi at ikrafttreddelsen utsettes til tidligst inntektsåret 2024. Dersom Regjeringen beslutter å innføre disse skattene på et forhastet og mangelfullt grunnlag, vil konsekvensene være fullstendig ødeleggende for landbasert vindkraft samt interessenter.